UNIVERSAL LIBRARY
OU_204848
UNIVERSAL LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. T81.6 J34 S	Accession No. T3190

Author జయంతి రామయ్య పంతులు

Title శాసన పద్య మంజరి 1937

This book should be returned on or before the date last marked **below.**

ధ్రసాహిత్యపరిషత్ప్రచురణము - సంఖ్య, 3౮.

శ్రీరస్తు.

శాసనపద్యమంజరి.

ద్వితీయ భాగము.

— ఇది —

జయంతి రామయ్యపంతులు, బి. ఏ, బి. ఎల్. గారిచే

సంపాదింపఁబడి

కాకినాడ:

ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తువారిచే ప్రకటింపఁబడినది.

కాకినాడముద్రాక్షరశాల, కాకినాడ.

1937

వెల రు. 0-4 0.

శాసనములున్న గ్రామములు—శాసనసంఖ్య.

1. ఆచంట—(పశ్చిమగోదావరీమండలము) 34.
2. ఇడుపులపాడు—(గుంటూరుమండలము) 38.
3. ఇప్పటము—(గుంటూరుమండలము) 29.
4. ఏలూరు—(పశ్చిమగోదావరీమండలము) 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 30, 31, 32
5. కొమ్మూరు—(గుంటూరుమండలము) 33
6. ఘంటసాల—(కృష్ణామండలము) 4, 5.
7. తడికలపూడి—(పశ్చిమగోదావరీమండలము) 19.
8. తిమ్మాపురము—(గుంటూరుమండలము) 6
9. తూబాడు—(గుంటూరుమండలము) 2.
10. త్రిపురాంతకము—(కర్నూలుమండలము) 35.
11. ధర్మవరము—(గుంటూరుమండలము) 39
12. నాదెండ్ల—(గుంటూరుమండలము) 1, 12
13. ప్రాంతపల్లవరము—(చెంగల్పట్టుమండలము) 44.
14. పాములపాడు—(గుంటూరుమండలము) 14, 15, 16, 17, 18,
15. పాలకొల్లు—(పశ్చిమగోదావరీమండలము) 7, 8, 23, 46.
16. పెరవలి—(గుంటూరుమండలము) 13.
17. బెజవాడ—(కృష్ణామండలము) 11.
18. భీమవరము—(పశ్చిమగోదావరీమండలము) 37
19. మందడము—(గుంటూరుమండలము) 45.
20. ముఖలింగము—(గంజాముమండలము) 9.
21. రాజమహేంద్రవరము—(తూర్పుగోదావరీమండలము) 10.
22. వలివేరు—(గుంటూరుమండలము) 3.
23. వేలుపూరు—(గుంటూరుమండలము) 43
24. శ్రీకూర్మము—(గంజాముమండలము) 23, 40, 41, 42.
25. శ్రీశైలము—(కర్నూలుమండలము) 36.

శాసనపద్యమంజరి.

ద్వితీయభాగపీఠిక.

ప్రాచీన శిలాశాసనములలో నున్న తెలుఁగుపద్యములు కొన్ని యిదివఱలో "శాసనపద్యమంజరి" యనుపేరఁ బ్రకటించియున్నారము. ఆమంజరిలో ౪౪ శాసనములలో నిమిడియున్న ౨౮౭ పద్యములున్నవి. వానిలో మొదటిశాసనము ౭౭౦ వ శాలివాహనశక సంవత్సర ప్రాంతమందును జిట్టచివరిది ౧౬౦౦ వ శాలివాహనశక సంవత్సరప్రాంతమందును బుట్టినవి. ఆపద్యములు ప్రకటించిన పిదప లభించిన పద్యముల నిప్పు డామంజరిలోనే ద్వితీయభాగముగాఁ బ్రకటించుచున్నారము. ఇందు ౪౬ శాసనములలోఁగల ౯౭ పద్యము లున్నవి. ఈశాసనములలో మొదటిది ౧౦౪౬ వ శకసంవత్సరములోను జివరది ౧౭౩౨ వ శక సంవత్సరమునఁ బుట్టినవి. ఈరెండుభాగములలోని పద్యములను గలిపి కాలానుక్రమముగా నేర్పఱించి యొక్కసంపుటముగాఁ బ్రకటించుట యుక్తముగా నుండెడిది. కాని ప్రథమభాగము పుస్తకము లన్నియు నమ్ముడుపడకుండుటచే నట్లు చేయుటకు వీలు లేకపోయినది. ఇప్పుడు విడివిడిగా నుండుభాగములు రెండును వ్యయమైన పిదప నారెండుభాగముల పద్యములను గలిపి యొక్కపుస్తకముగా ముద్రించెదము.

ఈశాసనములలోఁ గొన్ని "South Indian Inscriptions"(దక్షిణహిందూస్థానశాసనములు)అనుగ్రంథములనుండి గ్రహింపఁబడినవి. ఈవిషయ మాయాస్థానములయందు వక్కాణింపఁబడినది. ఇవిగాక తక్కిన శాసనము లన్నియు శాసనప్రతిబింబములను బట్టి ప్రతులు వ్రాసినవియే.

పద్యములు శాసనములయం దున్నవియున్నట్లే ముద్రింపఁబడినవి. ప్రాచీనగ్రంథలేఖనసంప్రదాయమునుబట్టి పాఠకులు తమంతటఁ దాము సవరించుకొనఁదగిన తప్పులను విడిచిపెట్టి మిగిలినవానికి సరియైనపాఠములు పుటలయడుగునఁ జూపఁబడినవి. ఈవిషయమందును, ఇతరవిషయములందును గూడఁ బ్రథమభాగవిషయమున గమనించిన యేర్పాటులనే యీభాగవిషయమునఁ గూడ గమనించినారము. ఈరెండుభాగములను జేర్చి యొక్కగ్రంథముగా భావించి చదువుకొనుట యుచితము.

జ. రామయ్య.

శాసనపద్యమంజరి.

ద్వితీయభాగము.

1.

శ. స. ౧౦౪౬.

ఇది గుంటూరుజిల్లా నర్సారావుపేటతాలూకాలోని నాదెండ్లగ్రామములో నొకపొలములోఁ బడియున్న భిన్నమయిన యొకఱాతిమీఁద చెక్కఁబడియున్నది. (A. R. 395 of 1915.)

శా. శ్రీమద్ధర్మపరాయణులు బుధజనాశీర్వాదవంతులు దయా
ధాములు సర్వజనానురక్తు లఘువిధ్వస్తాత్ము లుద్యద్యశో
రామారాములు వైశ్యవంశులు[1] గుబేరప్రాభవులు గోమినీ
భామాధీశపదాబ్జభక్తులు జగత్ప్రఖ్యాతతేజోధికులు. ౧

ఉ. లాలితవిత్తదాన్వయలలాముఁడు పుణ్యయశోధనుఁడు మొ
క్షోలకులోత్తముఁడు పెనుఁగొండవిభుఁడు ప్రభుఁడు సత్యవా
క్శీలుఁడు ధారుణిం గొసనిసెట్టికిఁ బ్రోలమకును సుతుఁడు ల
క్ష్మీలలనేశ్వరస్మరణసేముషి గోమనయును ముదంబుతోను. ౨

మ. ధరణీశోత్తముఁడైన శ్రీశకనృపాబ్దంబులు రసోదస్వదం
బరచంద్రస్థితసంఖ్య మాఘసితశుంభత్పంచమిం బార్వతీ
శ్వరు విశ్వేశ్వరు భక్తితో నిలిపి విశ్వస్తుత్యులై దేవమం
దిర మెత్తించిరి వంశవర్ధనులు (నాడి)ండ్లం జిరస్థాయిగాను. 3

---

1. వంశ్యులు- అని యుండవలెను.

2.

శ. స. ౧౦౫౪.

ఇది గుంటూరుజిల్లా నరసారావుపేటతాలూకాలోని తూబాడుగ్రామములో వినాయకుని యాలయము గర్భగుడిసమీపమున నిల్పఁబడిన నాగశిలమీఁద చెక్కఁబడి యున్నది. (A. R. 441 of 1915.)

క. శ్రీసహితుండు దూఁబటితిసు
శాసనుం డనియంకభీము చక్రము లీలా
వాసుండు సతుర్థ[1] కులగిరి
కేసరి గాపండు జగజ్జిగీషుండు పేర్మిని. ౧

చ. అడపయు నందలంబు వివిధాతపవారణకాహళావలిం
బడియము నాడిగాఁగల నృపాలకచిహ్నలు బుద్ధవర్మచేఁ
బడసినవాఁడు నాయకసభామణి సి(ద్దప)నాయకాంకుం డి
ప్పుడమిం దదీయవీరభటపుంగవుమనుమం డుదాత్తసంప్పదను. ౨

క. సేవనియు సింగనయు జగ
దేవండుం (జోడ్ల)ముం[2] జూడ దీరక మండ
క్ష్మావలయేశ్వరుపన్నునం
బావని రఘునాథుచేతం బనివడినక్రియను. 3

శా. తన్నగ్గించుచు నెట్టనుండ్గు బుధాధారుండు వన్నంగ న
మన్నె(ట)ంగనయంబుల నృపులకు న్మార్పెట్టి యోడించ్చి పే
కొన్న న్మణ్డనగంధవారణసమాఖ్యాం జేసి తూంబత్రిపై
నెన్న వృత్తిగ నాతుకూరు దయతో నిచ్చె న్నిజస్వామియును. ౪

చ. శకసమసంఖ్య వారినిధిసాయకఖేందు మితంబుగాంగ గా
ర్తికసితశతేరసముం దీవ్రకరాము[3]నం దఖాండదీ

---

1. చతుర్థ-అని యుండవలెను.
2. ఈయక్షరములు స్పష్టముగా లేవు.
3. దీవ్రకరాహము-అని యుండనోపు.

పకమును సీతి[1]ఖండువులు భాతిగ బ్రత్తియు (చ)ంద్రసూర్య్యతా
రకముగ నిత్యవాద్యములు రాగముం గూడంగ నిచ్చె శూలికిని. ౫

చ. కర ముచితంబుతో నగరగాం డ్డుగం జనగాద్యయెక్క శు
స్థిరమగు నాదివారమున చిందములాడిన నెట్టునుణ్డడిం
బరగిన యట్టి కాపనకుం బంకజలోచన (మ)ండమాంబకుం
దిరముగం బుట్టెం గాపం డవధీరితపావనినాం బ్రసిద్ధుండై. ౬

ఉ. శ్రీవెలనాంటి గోంకనృపశేఖరు శ్రీకరుసిద్ధిబేతవి
ద్రావణరావణాంతకపరాక్రము విక్రమచక్రి భూరితే
జోవిభవాభిరాముం డగు చోడన చక్రముం గొల్చి తత్ప్రసా
దావహలీలం దాల్చిన మహాత్ముఁడు గాపండు ధర్మశీలుడై. ౭

క. చిరముగం దూబుతుత మహే
శ్వరునిం బ్రతిష్ఠించి రజతశైలము నా భా
సురముగ గుడి యెత్తించెను
గురుమతియై కాపనాయకుం డతిభక్తిని. ౮

3.

శ. స. ౧౦౬౮.

ఇది గుంటూరుమండలములో తెనాలితాలూకా వలివేరుగ్రామములో స్వయంభ్వేశ్వరస్వామి దేవాలయము నెదుట నొకఱాతిమీఁద చెక్కఁబడినది. (A. R. 676 of 1920.)

శా. శ్రీరమ్య(ండ)గు గుండ్యబోయునికి సంసిద్ధంబుగా నువ్వరను
శ్రీరామానిభదామమాంబికకు సత్సైన్యుండు భవ్యుండు వో
ల్వారం దా నుదియించె బోయు(౧)డెటియుండాగు ప్తజుం డాయనను
శూరత్వంబున దానశక్తినిం బ్రభను శుద్ధాత్మికను దీరికను. ౧

1. దీపకముసశీతి-అని యుండనోపు.

ఉ. పెట్టె నఖండదీపములు వేడ్కల శాస్త్రుల నెల్లం దన్నుం జేం
బట్టిన యాశ్రితులు[1] బుధులు[2] బాధులం జేకొని ప్రోచె వైరులను
మెట్టి ధరిత్రియెల్ల నిరమిత్రము సేయంగం బూనెం జేర్మితో
దట్టుండు గొంకభూపతికిం దామనపుత్రుండు సచ్చరిత్రమె యుని.[3] ౨

క. జలధిరసఖేందుశకసమ
ములుగా నెఱియంచు మకరమున సంక్రాంతిని
వలివేరి[4]భండారికి ని
శ్చలమతి దీపంబు నిలిపెం జంద్రార్కముగాను. 3

4.

శ. స. ౧౦౬౬.

ఇది కృష్ణాజిల్లా దివితాలూకా ఘంటసాలగ్రామములో జలాధీశ్వరస్వామి యాలయము నెదుట నున్న యొకపాలరాతిమీఁద చెక్కఁబడినది. (A. R. 848 of 1917·)

చ. (మతలుకటిం)పగా శకసమంబులు దక్షిణరసాంబరేందుస
మ్మితముగ నుత్తరాయణనిమిత్తమునం దతిభక్తిం బార్వతీ
హితునకు ఘంటశాలజలధీశ్వరదేవర కాదిమూర్తిన్ కా
నతసురచక్రవర్తికి మనఃప్రభవారికిం జంద్రమౌళికిన్. ౧

చ. ధ.........వర్ధనసుధాకరుం డెబ్బమసె......
.........వనజాయతాక్షియనంగాం దగు......పుత్రుండై
తనకును దల్లిదండ్రుల......వుగాం బెనుంగొండశాసనుం
డ......గోటకొమ్మన గుణాఢ్యు......త్రయున్. ౨

---

1 ఛందస్సుచే యాశ్రితుల్ అని ప్రథమాంతముగాఁ జదువవలెను. కాని యన్వయము కుదరదు.

2. బుధుల-అని యుండవలెను.

3. మైన్-అని యుండవలెను.

4. వలివేర్-అని యుండవలెను.

క. ఆపురహారునకు వలపల
డాపల శాశ్వతములై పెసగడరంగా
దీపింపంగ వేంగిసకుల
దీపకుండై రెం డఖుండదీపము లిచ్చెన్. 3

క ఈగిరిశుదక్షిణోత్తర
భాగముల నహర్నిశములుం బాయక వెలుంగును
శ్రీగుణమణభూషణ ...
భాగములోం (గో)రి ధవ ... ౪

5.

శ. స. ౧౦౬౬.

ఇది కృష్ణామండలము దివితాలూకా గంటసాలలో జలధీశ్వరస్వామియాలయము లో నొకపాలరాతి స్తంభమువిూఁద చెక్కఁబడియున్నది. (A. R. 848 of 1917.)

చ. ......దింపంగా శకసమంబులు దక్క ఁరసాంబ రోదున
మ్మితముగ నుత్తరాయణనిమిత్తమున(ం) దతిభక్తిం బావ్వఁతీ
హితునకు ఘంటశాలజల(ధీశ్వ)రదేవర కాదిమూర్తిఁ కా
నతసురచక్రవర్తిఁకి మసఃప్రభ వారికిం జంద్రమౌళికిన్. ౧.

చ. ధనద(కులాబ్ధి)వర్ధనసుధాకరుం డొట్టసెట్టికి...
వనజాయతాక్షి[1] యనంగా[2] దగు (వమ)...సుపుత్రుండై
తనకును దల్లిదండ్రుల(కుధమ్మ)వుగాం బెరుంగొండశాసనుం
..................కొమ్మనగుణాఢ్య......డిత్రయున్. ౨

క. ఆపురహారునకు(వల)పల
డాపల శాశ్వతములై పెసంగడరంగా

1. వనజదళాయతాక్షి-అని యుండవలెను.

౨. ఇచట వకారగకారములకు మైత్రికల్పింపఁబడినది, దీనిసాధుత్వము చింత్యము.

దీపింపంగ వేంగినకుల
దీపకుండై రెండు... దీపము లిచ్చెన్. 3

క. ఈగిరిశుదక్షిణోత్తర
భాగముల నహర్నిశములుం బాయక వెలుంగను
శ్రీగుణమణిభూప(ణుండ)ను
రాగముతోం గోరి ధర్మార... ... ౪

6.

శ. స. ౧౦౮3.

ఇది శాసనపద్యమంజరి ప్రథమభాగములోని 46 వ శాసనము చివరభాగము. ఈశాసనము గుంటూరుమండలము నరసారావుపేటతాలూకా తిమ్మాపురము గ్రామము వీథిలో నొకనాగస్తంభముమీఁద చెక్కఁబడినది. (A. R. 443 of 1915.)

క. పరమపరుండైన గొంకీ
స్వరునిం బ్రతిష్ఠించి ధర్మపరుండై లక్ష్మీ
పరుండై స్వాక్షమసరణయ
ధరదానము భూసురులకు దత్తము సేసెను. ౧౭

క. పరిమల... ... ...
పరగిపపంచమహాశబ్ద[1] ప్రణవంబులతోం
గరమొప్ప ధూపఘంటయు
సరనయ గొంకీశ్వరునికి(శ్య)ను యిచ్చెను. ౧౮

క. యవడిల[2] దూబవాడం
గ్రమమున షడ్డేస్వరమునం గడు ధన్యముగా
నమరం గొంకీస్వరునికి
విమలంబగు దీపవర్తి వెలయంగం బెట్టెను. ౧౯

---

1. పంచమహాశబ్ద-అన్నచో గణము తప్పినది.

2. ప్రాసము తప్పినది.

క. గుడియును జెఱువును వనమును
నడరిన నల్లిండ్లుం గ్రిశియు న(ల?)పెన్నిధియునుం[1]
గొడుకులను సప్తసంతి
నొడంగూడంగ నిలిపి సరసం డొప్పెం గీర్తిని. ౨౦

7.

శ. స. ౧౦౯౧.

పశ్చిమగోదావరీమండలములోఁ పాలకొల్లుగ్రామమందు శ్రీరామేశ్వరస్వామి యాలయప్రాకారములోపల నొక స్తంభముమీఁద చెక్కఁబడియున్నది. South Indian Inscriptions Vol. V. 162.

క. శ్రీరమణీయుండు సుజనా
ధారుండు విబుధనుతగుణనిధానుండు విజయ
శ్రీరమ్యమూర్తి గేతము
గారాపుందనూజుం డభయకరుండు వొంగడ.[2] ౧

క. వెలనాంటికిం దొడ వనంగా
వెలసినకుఱుంగడలు గలుగు వీరుండు నిజదో
ర్బ్బలములను[3] బలిమియుం బాడియుం
గలవాం డధికారపదవి గలవాండు మహిని. ౨

తరు. శకమహీపాలకసంవత్సరములు
శశినిధివియదిందుసంఖ్యగాం గీర్తి
సుకరుండు రాజేంద్రచోడనియిష్ట
సుభటుండ్డు వెంగ్గడయ[4] సుతుండు సూర్యార్క్కుం
డకలంక్కుం డైనక్షీరారామదేవుం
డగుశంబునకు భక్తుండై శనిభవని

---

1. పెన్నిధియుఁ-అని యుండవలెను.

2. గణము తప్పినది, కరుండువొంగడండఁ-అని-యుండనోపు.

3. బ్బలమును-అని యుండవలెను.

4. వెంగ్గయ-అని యుండనోపు.

ప్రకటింప్ప న్నిష్టసప్తక మిచ్చె మొట్ట
పటితికాంపులకునుం బరగుసానులకు.

8.

శ. స. ౧౧౯౧, ౧౧౯౩.

పై స్తంభముమీఁదనే చెక్కఁబడి యున్నది.

* * * * * *

శ్లో. శ్రీశాకేశ్వరవత్సరే విధునిధివ్యోమేందుసంఖ్యాన్వితే
కార్త్తిక్యాం రిపురాజభీకరశరస్సోయ న్నరేంద్రాగ్రణీః
శ్రీరామనివాసినే భగవతే సెర్వాఽయ[1] సర్వాఽత్మనే
ప్రాదా దాశశితారకం గుణనిధి ర్దీపా వఖండ్తా ముదా.

క. శ్రీయుతవత్సు శ్రీవరకవి[2]
గాయకనిధి సుందరాంబికసుతుండు(ను)[3]
శ్రీయుక్తుం డనంగ నెగడిన
రాయపనాయకునికాన్త రాజాస్య మహిని.

సీ. గుణనిధివియదిందుగణనశకాబ్దాబు
లమరంగ నుత్తరాయణనిమిత్త
మగుపుణ్యదినమున నబ్జాస్య నాచినా
యకునకుం జిన్నమాంబకుం దనూజ
ప్రోలమ గణికావిభూషణి భక్తిం ద
న్నేలినహారున కడ్డెందుమాళి[4]
కహిభూషణునకు శ్రీరామా మవరపుర
పతికి నఖండదీపంబు నిలిపె

---

1. శర్వాఽయ-అని యుండవలెను.
2. వత్సుండు వరకవి-అని యుండనోపు.
8. గణము తప్పినది.
4. కర్ధేందుమాళి-అని యుండనోపు.

దీని జేకొని నడపంగ్గంబూని నిండు
వెలసి యెప్పుడుం దమసానివృత్తింగా జే(ను)[1]
కంటనకు నగ్రజుడు జక్కనఘనుండు
దరతరంబులు నాచంద్రతారకముగా.

9.

శ. స. ౧౦౭౦. (')

ఇది గంజాముమండలము, పర్లాకిమిడితాలూకా ముఖలింగములో ముఖలింగేశ్వరస్వామియాలయములో, ఆస్థానమండపము, ఎడమవరుస మూఁడవస్తంభముమీఁద దక్షిణమువైపున చెక్కఁబడియున్నది. (South Indian Inscriptions Vol. V. No. 1075.)

సీ. శ్రీకరశుభకరశా(కా)[1]బ్ధములు వియ
న్మారుతవ్యోమసోమస్తుతముగ
సితకైకాదశి నుతభౌమదినమునం
(గాని)[2] మాసంబునం గంసరిపుండు
(పా)లమున్నీరిలోం (బ)వ్వడించిన (తి)థిం
బితృదేవతల కతిప్రీతిగాంగ
విశ్వేశుఁడగు మధుకేశ్వరదేవర
(కా)చంద్రతారక మగుచు న(మ్మి)
దివ్యమగు నఖణ్డదీపంబు వెట్టె జు
ట్టేశు కట్టానుంగ్గు[3] సాననికుండు
ధీయుతుండ్డు గాపినాయకుకూరిమి
తమ్ముం డెఱి...యన్వితుదమ్మఁనుతుండై.[4]

---

1. వృత్తింగాను-అని యుండనోపు.
2. కానిశబ్దము శూన్య మనునర్థమందుఁ బ్రయోగింపఁబడిన దని తోఁచుచున్నది.
3. కట్టనుంగ్గు-అని యుండవలెను.
4. సుతుండు- అని యుండవలయును.

10.

శ. స. ౧౦౭౧.

ఇది రాజమహేంద్రవరములోని చిత్రవస్తుప్రదర్శనశాలలోని గిడ్డంగిలోఁ బడియున్న ఱాతి స్తంభముమీఁద చెక్కఁబడియున్నది. (A. R. 40 of 1912.)

స్వస్తి శ్రీశకవర్షంబులు ౧౦౭౧ గ్డాగు నేంటి సూర్య్యగ్రహణనిమిత్తమున శ్రీమన్మహామండలిక బొద్దనకొడ్కు నారాయణదేవనిప్రధాని దత్యపిగ్గడ సోమనపట్టిసమున వీరభద్రేశ్వరమహాదేవరకు నఖండదీపమునకు నిచ్చినమోదాలు ౫౫ వీనిం జేకొని జన్నిబోయినియడపున అప్పన బోయినికొడ్కు స్సూర్య్యబోయుండు తనపుత్రానుపౌత్రిక (ము) ఆచంద్రార్క్కము నిత్యమానెడ్డు నెయి వోయంగలవాణ్డు.

సీ. భీమాపురము డాకరేమియు(న) మాడాలు
గుడిపూండి యునుం బాలుకొలన వీర
భద్రేశ్వరంబున భావపట్టునం దాంబ్ర
పురిం బి( )పురమునం బరంగు దూబ
ఘంటశాలాపురిం గొతరంబునను నే
లీశ్వరంబునను వేగీశ్వరమున
విజయవాటిక నుండపల్లిని వేలుపూరం
గరమొప్ప గొంటూరం గడలిపల్లి
కనకవలయములును ఘనలోహరదండ
ములు నఖండదీపములునుం బెట్టి
మ(ఱ)లం బెక్కుగుడ్లుం జెఱువులు గొంటూర
నిలిపె మం(త్రి)ంమం(తి)ం(ష)భుజుండు.[1] ౧

శా. భారద్వాజపవిత్రగోత్రుం(డు) జగత్ప్రఖ్యాతిగాం బెట్టం బు
ణ్యారం(ం)బ్బుం బొరిగాండివల్లభుండు దత్తామాత్యసోముండు దా
క్షారామప్రముఖోల్లసత్ప్రకటపంచారామతీర్థంబులం
సారాఖండదశాప్తదీపకము లాచంద్రార్క్కతారంబుగాను. ౨

1. ఈపాదము స్పష్టముగాలేదు.

11.

శ. స. ౧౦౭౮.

ఇది బెజవాడలో మల్లేశ్వరస్వామి యాలయము నుత్తరద్వారమున నున్న మండపములో నొకస్తంభముమీఁద చెక్కఁబడియున్నది. (A. R. 323 of 1919.)

సీ. శరగిరిగగనేందుసమ్మితసకరాజ
వత్సరంబులు బెజవాడ(పే)లు
నయనిధి బొద్దనారాయణుని ధనా
ధ్యక్షి నాగార్జనుం డతని అత్త
గంటమ నిజకులకమలినీకలహంస
గుణగణాలంక్రిత గౌరి నిల్పె
మల్లేశ్వరునకు సామజదైత[1] చర్మాంబ
రున కద్రికన్యావరునకు లలిత
ఖండశశిధరున కఖండద్వీప[2] జ్వాల
(బ)నరి యొప్పి లీలం దనరి వెలుంగ
నర్చన లిచ్చి కౌ(ల్వ) నవితరభక్తి నా
చంద్రతారముగం బ్రశస్తముగను. ౧

12.

శ. స. ౧౦౭౫.

ఇది గుంటూరుమండలము, నరసారావుపేటతాలూకా నాదెండ్లగ్రామములో మూలస్థానేశ్వరస్వామి యాలయములో ముఖమండపము కుడిప్రక్క రెక్కతలుపుమీఁద చెక్కఁబడి యున్నది. (A. R. 330 of 1919.)

క. శ్రీరమణీరమణియ్యా
కారమహోదారధర్మగౌపురవ[3]కులని

---

1. దైత్య- అని యుండవలెను.
2. దీప- అని యుండవలెను.
3. గౌరవ- అని యుండవలెను.

స్తార యనం బరగు బుద్దన
సూరబుధాధార ప్రియువచోరమ్య మహిని. ౧

క. బాలేందుశేఖరునకుం గ
పాలికి శూలికి లస్త్రత్పద్దీశకి ద్రిజగ
త్పాలి(తుం?) డగు నాదిండ్ల[1]
మూలస్థానుం డగు శంభుమూర్తికిని[2] ౨

చ. అమితగుణాభిరామసుగుణాభరణాభరణాభిరామదా
మమవరపుత్రి సూరను రమారమ(ణీవి)యుశ్రీ...దా
నమహి(మ)......మెయి[3] నెగడి నాదిండ్ల[4]...శశివమౌళికి...
..................ముద మొప్ప(ంగ) విల్పె(ం) బొల్పుగాను. 3

స్వస్తిశకవర్షంబులు ౧౦౭౫ అగు నేంటి...సంక్రాంతినిమిత్య
మున........నాదిండ్లమూలస్థానమహాదేవరకు అఖండవర్తిదీపమున
(కుం) బెట్టిన బిరుదుగద్యలు వంద్రెండును.

13.

శ. స. ౧౦౭౮.

ఇది గుంటూరుమండలములో తెనాలితాలూకా పెరవలిగ్రామములో మల్లేశ్వర
స్వామిగుడి ప్రాకారములోపల నున్న యొక్కశాలిస్తంభముమీఁద నున్నది. (A. R, 664
of 1920.)

క. శ్రీరమణుండు శౌర్యగుణో
దారుండు గొంకవిభుమాను తప్పిశేత్పుసం
హారుండు ధీరుం డనందగు
మారయ పండందు గీర్తిమండనుండు మహిని. ౧

---

1. ఇచట గణము తప్పినది.
2. ఒకగణము లోపించినది.
3. మై- అని యుండవలెను.
4. నాదిడ్ల- అని చదువవలయును గాఁబోలు.

క. అనందగు దండేశుప్రియురాం
గన గొమ్మమ విబుధమిత్రగణపరివారం
బున కెల్లను హ్రీదయానం
దనకారి యనంగ నెగడె ధారుణిమీందను. ౨

క. ఘనుండు నిమ్మమాని కొమ్మయ
కును లీలావతియు ధైర్యగుణవతి యని పెం
పున నెగడిన మల్లాంబిక
కును సుత యనంగ బరగి[1] ధైర్యగుణసంస్తుతితోను. 3

సీ. వననిధివేష్టితావనిలోనం గలయగ్ర
హారంబులకు మణిహారలీల
మానైన పెరువలిమాధవదేవర
కెత్తించె గుడి భక్తి మె(సం)గం గొమ్మ
మాంబిక తత్పూనుం డరు(చోడ)దండేశుం
డట్టెవునకు[2] నివేద్యమున కర్తి
తో రాజితం బగు నేరడ్లచెఱువ్వ నా
గ్నేయ...కు నంగడు నాయితముగం
బరగం(బాద)...ఖ్యనిరువట్టి భూమి ర
వీందుతారకముగ నిచ్చెం ద్వైరిశ
తాగ్రజన్మసమితియనుమతంబున శకా
బ్దము విభాద్రిదిగ్మితమున వెలయ. ౪

వ. గడ్డ మడి ప్రోపావ (ద) క్షీణంబునం బుట్టెండు భూమి దానిం
బూజారిమాధవభట్లు దేవరకు గొనవి నివేద్యంబున కిచ్చిరి.

---

1. యనంబరగి- అని యుండవలెను.

2. డద్దేవునకు-అని యుండవలెను.

14.

శ. స. ౧౦౯౪.

ఇది గుంటూరుమండలము, గుంటూరుతాలూకా పాములపాడులో మల్లికార్జున స్వామి యాలయమున కెదుట నందిస్తంభముమీఁద చెక్కఁబడినది.(A. R. 124 of 1917.)

ఉ. శ్రీమహిలాభిరాముఁడు విశేషితకీర్తుఁడు గొమ్మ దక్షిఁ జిం
త్తామణి దల్లిదండ్రులకు ధర్మువుగా శివధర్మయుక్తుఁడై
పాములపాట నొప్పఁగఁ గపర్దికి సజ్జనసంస్తుతంబుగా
ధీమణి వెట్టె నాత్మకుల దీపకమైన యఖణ్డదీకమును. ౧

ఉ. చారుతరాబ్ధినంద్దఖ(ని)శాకరసంఖ్య శకాబ్దము ల్పనను
ధీరుఁడు గేతనాత్మజుఁడు ధీనిధి పాములపాటఁ గొమ్మ డి
ద్దారుణి నామృగాంకరవితారకమై చనం బెట్టెఁ బెంప్పున
న్నేసువు యుత్తరాయణనిమిత్తమునందు శశాంకమౌళికిని. ౨

15.

శ. స. ౧౧౯౪.

ఇది గుంటూరుమండలములోని పాములపాడుగ్రామములోని మల్లికార్జునస్వామి యాలయము నెదుట నందివాగస్తంభముమీఁద చెక్కఁబడియున్నది. (A. R. 123 of 1917.)

ఉ. శ్రీజననాలయుండు బుధసేవ్యుఁడు వేముఁడు సద్గుణుఁడు మా
తాజనకద్వయంబునకు ధర్మువుగా శశిమౌళిధర్మియై
రాజితచంద్రమౌళికిఁ జిరంబుగఁ బాములపాటఁ బెట్టె స
త్పూజితమై మహిన్నెగడం బొల్పగుచున్న యఖణ్డదీపమును. ౧

ఉ. వారక యానిశాకరదివాకరమై చనంగా శకాబ్దములు
ధారుణి వార్ధినంద్దదివితారకనాథమితంబుగా మహిని
గౌరత నుత్తరాయణము గారమై యెఱగాంక్షపుత్రుం డు
త్సారితదోషపుంజము విచారపరుణ్డు ధరాతలంబునను. ౨

16.

శ. స. ౧౦౯౪.

ఇది గుంటూరుమండలము పాములపాడుగ్రామములో మల్లికార్జునస్వామి యాలయమునెదుట నందినాగస్తంభముమీఁద చెక్కఁబడియున్నది. (A. R. 122 of 1917.)

ఉ. పాములపాటిమణ్ణనకుఁ బంకరుహానన యేఱుమాంబకుం
గామనిభుండు గొమ్మన సుఖస్థితిం బుట్టి నిజాన్వవాయసు
త్రాముండు దల్లిదండ్రులకు ధర్మ్మువుగాఁ దనవృత్తిపై గ్రహ
గ్రామణిం బోల దీపక మఖణ్డితమై మహిం బర్విఁ యొప్పంగాను. ౧

క. సరధి[1]నిధిఖేందుసక[2]వ
త్సరసంఖ్యలం గార్త్తిక(ము)న దవలిమపూర్ణ్ణఁ
స్థిరగురుదినమునం గొమ్మన
యురుతరదీపంబు శివున కొప్పంగ నిల్పెను. ౨

17.

శ. స. ౧౦౯౪.

ఇది గుంటూరుమండలము పాములపాడులో మల్లికార్జునస్వామి యాలయము నెదుట నందినాగస్తంభముమీఁద చెక్కఁబడినది. (A. R. 120 of 1917.)

ఉ. కామనిభుణ్డు భీమనకుఁ గామవసాన్ని(ం)[3]బుట్టి బంధుచిం
త్రామణి యైనకొణ్డం డుచిత(ం)బుగఁ బాములపాట సజ్జన
స్తోమనుతిం బ్రదీపకము ధూర్జ్జటి కెత్తె నఖణ్డవర్తి యు
ద్దామయశఃప్రకాశి దమతల్లికిం దండ్రికి[4] ధర్మ్మువేర్పడను. ౧

---

1. శరధి- అని యుండవలెను.
2. శక- అని యుండవలెను.
3. సానికిం- అని యుండవలెను.
4. దండ్రికి- అని యుండవలెను.

క. జలధినవాంబరశశిసం
ఖ్యలసకు[1] నేండ్లు[2] గార్తికము పున్నమను
జ్వలగురుదినమునం గొణ్డాం
డలఘుండు దీపంబు నిల్పె హరునకు వేడ్కన్.   ౨

18.

శ. స. ౧౦౯౪.

ఇది గుంటూరుమండలములో పాములపాడుగ్రామమందు మల్లికార్జునస్వామి యాలయమునెదుట నందినాగస్తంభముమీఁద చెక్కఁబడియున్నది. (A. R. 121 of 1917.)

చ. విరచితకీర్తిలోలుం డగువెన్నపరడ్డికిం బ్రోలసానికి
న్వరసుతుండైన బొల్లన ధ్రువంబుగం బాములపాటం బార్వతీ
శ్వరున కఖణ్డదీపకము సంద్రుండు సూర్యుండుం గలునంతాకా
దరణ వెలుంగం బెట్టె దనతల్లికి దండ్రికి ధర్మ వేర్పడను.   ౧

క. గతినిధిఖేందుశకాబ్ద
ప్రతతిం గార్తికము శుక్లపంచాదశి గో
పతిదినమున బొల్ల[3]
ణ్డతులితదీపంబు నిల్పె హరునకు వేడ్కన్.   ౨

19.

శ. స. ౧౧౧

ఇది పశ్చిమగోదావరిమండలములో, ఏలూరుతాలూకా తడికలపూఁడిలో గాంగేయేశ్వరస్వామియాలయము కళ్యాణమండపములో నొకస్తంభముమీఁద చెక్కఁబడియున్నది. (South Indian Inscriptions Vol. V. No. 202.)

సీ. శ్రీశకవత్సరశ్రీశధరా(తళ)
శశిధరమితము(గాం)జైత్ర(బ)హుళ

---

1. శకు- అని యుండవలెను.
2. ఇచట గణము తప్పినది.
3. గణము తప్పినది.

(ప)తు(త్రితీయ్యయు మేషసంక్రాం త్రినిమిత్తము(నం) పేరబలంజ్య
ధర్మ్మ నిర(తుం)ను దాచ(నై)తమసెట్టి కజ్జాతనేత్రి గేతమాంబికకు
నుం బ్రీతితనూజుండు మహితగుణాఢ్యుండు మల్లిసెట్టి
భక్తిబె(ట్టె) నాండుం బల్లిహ(హరు)నకు నఖండదీప మాదరముగనే
యిరువ(ద్వ)ను మొకవ్వులుం బ్రసిద్ధిగాంగ.

ఈపద్యమందు తప్పులు మెండుగా నున్నవి.

20.

శ. స. ౧౧౧౨.

ఇది పశ్చిమగోదావరీమండలములో ఏలూరులో వసీదు స్తంభముమీఁద చెక్కఁ బడినది. (South Indian Inscriptions Vol. V. No. 184.)

క. తరణిశివశకసమంబుల
స)రసి[1] సోమేశ్వరునకు సంధ్యదీప[2]
లిరుసంధ్యలం జనం గ్గాటయ
వరపుత్రుం డమాత్యయయ్యి(వర)ంగం బెట్టెను.

21.

శ. స. ౧౧౨౧.

ఇది పశ్చిమగోదావరీమండలమున ఏలూరుమసీదులో నొక స్తంభముమీఁద చెక్కఁ బడి యున్నది. (South Indian Inscriptions Vol. V. No. 189.)

చ. గురుమతి మంత్రి శ్రీధరునకుం గ్గొసనాంబకు నందనుండు సు
స్థితుండగు[3] భీమశౌరి సరసీపురి(నొ)ప్పిన సోమనాథ దే
వరకు నఖణ్డదీపము ధ్రువంబుగ నేర్పఱడంబెట్టె రోహిణీ
శ్వరకర కైరవాప్తశశిసంఖ్యశకాబ్దము లువ్విఱం బవ్వఱంగాను.

---

1. సరసీ- అని యుండనోపు.
2. సంధ్యాదీపం- అని యుండవలెను
3. స్థిరుండగు- అని యుండవలెను.

22.

శ. స. ౧౧౧౪. (?)

ఇది పశ్చిమగోదావరీమండలములోని ఏలూరుమసీదులో నొకస్తంభముమీఁద చెక్కఁబడియున్నది. (South Indian Inscriptions Vol. V. No. 186.)

సీ. శ్రీశుభశకదరదిశవస్సరములు[1]
వేదత్రి(లో)చనరుంద్ర[2]సక్య[3]
వెలయంగ వైశఖ విమలసప్తమియును
సోమవాసరమున సుస్థిరముంగ
కొలని కేశవదే(వు)కొలికి[4] సుభటండు(ఎ)న[5]
పోతికేతనల[6] ప్రీతితమ్ముం
డిహలోకమున సుఖ వింతియ[7]సాలు వొ
మ్మని తల్లిదండ్రిని నల్లం[8]దలంచి
మదనసద్రిశుండు (కా)వన దివియప్రోలం[9]
డమరపురమున కర్తితో నరుగుచుండి
కొలనిసోమేస్వరునకును సలలితముంగా
సంధ్యదీపంబు వెటించ్చె సస్వతముంగ.
వరనాలుగు సిదెడ సెట్టగోత్రవిలసద్ధిరుద్రసఖ్యల సురచితముగసరసీపు

(అసంపూర్ణము)

---

1. ధరాధీశవత్సరములు- అని యుండవలెను.
2. రంధ్రశబ్దమిచ్చటకుసురదు.ఒకటి యనునర్థమిచ్చు వేఱొకశబ్ద ముండవలయును.
3. సంఖ్య- అని యుండవలెను.
4. కలికి- అని యుండనోపు.
5. భటుండైన ,,
6. కేతనలకు- ,,
7. యింతియ- ,,
8. నల్ల- అని యుండవలయునేమో.
9. ఈపాదమందు ఛందోభంగము కలిగినది.

23.

శ. స. ౧౧౧౪.

ఇది పశ్చిమగోదావరీమండలమందు పాలకొల్లుగ్రామములో శ్రీరామేశ్వరస్వామియాలయములో నొకరాతిస్తంభముమీఁద చెక్కఁబడినది. (South Indian Inscriptions Vol. V. No. 173)

క. మనుశివ(వత్సర)సంఖ్యం బరో[1]
జని శ్రీసోమేశ్వరునకు శ్రీదుర్గకిం చే
కొని రెణ్డుసంధ్యదీపము
లొనరంగ భణ్డరువుకొమరం డొగిం బెట్టె దగను.

24.

శ. స. ౧౧౨౩.

ఇది పశ్చిమగోదావరీమండలములో ఏలూరుమసీదులో నొకస్తంభముమీఁద చెక్కఁబడి యున్నది. (South Indian Inscriptions Vol. V. No. 185)

చ. పురకర కైరవాప్తశశిభూరిశకాబ్దము లొప్ప శాంజ్ఞకిని
సరసిపురంబులో నిలిపె సంధియ[2]దీపము వెన్ని సెట్టికిం
దారుణియ ఘంటసాలపురి దారమకును[3]ఫలమొుద్ద పేర్కిని
వరసుత మైనవాసమ క్రమవంబుగ నాశశితారకంబుగాను.

ఈసంధ్య దీపము సేకొని కన్నమపణ్డితులు నామనయు రెణ్డు సంధ్యల నడపంగలవారు.

---

1. గణము తప్పినది- వత్సరశబ్దమునకు బదులుగా మిత యని యుండిన సరిపోవును.

2. సంద్దియ- అని యుండవలెను.

3. దారమకున్- అని చదువవలెను.

25.

శ. స. ౧౧౨౩.

ఇది పశ్చిమగోదావరీమండలము ఏలూరుమసీదులో నొకస్తంభముమీఁద చెక్కఁ బడినది- (South Indian Inscriptions Vol. V. No. 179)

చ. వరగంగమ్మ[1] వైశ్యనిధి భట్టిపురేశుఁడు ప్రోలిసెట్టి కం
బురుహదళాక్షి ప్రోలమసు[2] పుత్రుఁడు యొత్తమసెట్టి పెట్టె శ్రీ
సరసిపురంబు కృష్ణునకు సన్ధియ[3] దీపము శాశ్వతంబుగాం
బురకరశైరవాప్తశశిభూఁశకద్బము[4] లుర్వి వర్వంగాను.

దీని సేకొని కన్నమపండితు నమనపండి(తు)లు నడపంగ్గలవరు.

26.

శ. స. ౧౧౨౮.

ఇది పశ్చిమగోదావరీమండలములో ఏలూరుమసీదులో నొకస్తంభముమీఁద చెక్కఁ బడియున్నది- (South Indian Inscriptions Vol. V. No. 183)

చ. చిరముగ ఘంటసాల యెఱసెల్లపుగోత్రము వెన్నిసెట్టికిని
సరసిజనేత్రి దారమకు సత్సుత వాసమ వెట్టె బద్మినీ
పురమున సోమనాథునకు పూర్వముగా నిరుసంధ్యదీప మా
సరసిజగర్భవక్త్రకరచంద్రశశాంకశకాబ్దసంఖ్యలను.

27.

శ. స. ౧౧౩౧.

ఇది పశ్చిమగోదావరీమండలములో ఏలూరుమసీదులో నొకస్తంభముమీఁద చెక్కఁ బడియున్నది- (South Indian Inscriptions Vol. V. No. 177)

సీ. శశిరామరుద్రశకసమములం గేశవ
మం(డ్డ)లేశ్వరుబంటు మహిమ వెలయ

---

1. ఇంకొకగకార ముండవలయును.
2. 'సు'కు బదులుగా 'కు' ఉండిన బాగుగానుండును.
3. సన్దియ- అని యుండనోపు. ఈపదము సంధ్యాశబ్దభవ మని గ్రహించవలె.
4. శకాబ్దము- అని యుండవలెను.

చం(ది)రు[1] దేవణ్ణు దండ్డెమాంబికకును
 శ్రీయుతు డొబ్బనాయకునికిం
గౌరికి[2] పుత్త్రుణ్డు గొమరుగాం దనభాయ్యా
 ముప్పమకును ధమ్మా వొప్పుచుణ్డ
సంధ్దియా[3] దీపంబు శాశ్వతంబుగం బెట్టెం
 గొలనిసోమేశున కెలమి వెలుంగం
చెలువుగాంగ దీనిం జేకొని కన్నన
పండితుండు నడపుచుణ్డువారు
బెడంగుగా నా చంద్ర[4]
తారకముగ నెల్లవారుం బొగడ.

28.

శ. స. ౧౧౩౧. (?)

ఇది గంజాముమండలము శ్రీకాకుళముతాలూకా శ్రీకూర్మములో కూర్మేశ్వరస్వామియాలయము ఉత్తరాగ్రాణపుగది కుడిప్రక్క స్తంభముమీద చెక్కంబడి యున్నది. (South Indian Inscriptions Vol. V. No. 1256)

సీ. గగనగజాత్తేంద్దుగణనశకాబ్దను
 లు[5] సనం చైత్ర[6]సితపక్షిశశిదినమున
నఖిలసురాసురేంద్రానఘ్న(ము)కుటాగ్ర
 సద్రత్నరంజిత(చ)రణుం డైన

---

1. చందిరు అన్నచో ఛందోభంగ మయినది- సరియైనపేరు తెలియదు.
2. గూరిమి- అని యుండనోపు.
3. సంద్దియ- „ „ ఇది సంధ్యాశబ్దభవము.
4. ఈపాదములోం గొంతభాగము లుప్త మయినది.
5 ల్- అని యుండవలయును.
6. సనంచైత్ర- అని యుండవలయును.

కూర్మనాథునకు సద్గుణి మూపగాము
　　శాసనుం డుపమ(న్యు)సన్మునివరేణ్య
గోత్రుం డేతమనాయకునకుం గండెమకునుం
　　దనయుండు వంశవర్ద్ధనుండు ధర్మ
విదుండు రేవన ఒంబరవెల్లినాగ
బంద్దమున నిల్చి పుట్టెండు వం(ట్టి)[1] పొలము
దెలుపు మిగుల నఖండ్రప్రదీపమునకుం
దనరంగాం బెట్టె నాచంద్రతారకముగ.

29.

శ. స. ౧౦౩3.

ఇది గుంటూరుజిల్లా గుంటూరుతాలూకాలోని ఇప్పటము గ్రామములోని మల్లే శ్వరస్వామియాలయము నెదుట నున్న యొకఱాతిమీఁద నున్నది- (A. R. 88 of 1917)

సీ. శ్రీశకరాజాభిశేకవత్సరములు
　　పురరామచంద్రభూపరిమితముగ
నమరంగ్గం బౌష్యమాసమున పంచ్చాదశిం
　　గమలాప్తదినమున విమలధర్మ
మతి స్రిపచారిత్ర నుతికెక్కు గండ్డభూ
　　పతిసుతుం డ్డౌదార్య్యమతిం దలంచి
సమ్మతుండై కోట ముమ్మడిదేవన
　　రేంద్రుండ్డు విభవసురేంద్రసద్రిశుం
డభిమతార్త్థధర్మ్మవిభవశౌర్య్యోన్నతిం
దనరి వెలుంగ నిచ్చె మనుచరిత్రుం
డవని దేవతలికి భువి దాన మేర్పడం
దరణిరజనికరసుతారకముగ.

---

1. ఈశబ్దము రూపము సందేహాస్పదముగా నున్నది.

30.

శ. స. ౧౧౮౫.

ఇది పశ్చిమగోదావరీమండలములోని ఏలూరుమసీదులో నొక స్తంభముమీఁద చెక్కఁబడియున్నది- (South Indian Inscriptions Vol. V. No. 178)

క. సరసిపురి సస్వతంబై
శరవార్థిశశాంకభూమిశంకెమెయి స్నీసు
స్థిరుండగు (వ)యపకామన.[1]

31.

శ. స. ౧౧౯౦.

ఇది పశ్చిమగోదావరీమండలములోని ఏలూరుమసీదులో నొక స్తంభముమీఁద చెక్కఁబడియున్నది- (South Indian Inscriptions Vol. V. No. 192)

సీ. శ్రీరమ్య మగుసరసీపురి సోమేశ్వ
రునకును విష్ణుదేవునకు భక్తి
యమరంగ నిరుసంధ్యులయందు నెంతయు
వెలుగంగ ధారుణి వ(ల)యనాయం
డగు కేశవాధీశు నతివ శ్రీగు(డు)పూండి
గోకర్ణదేవునకును ముదమునం
బ్రాసాద మెత్తించ్చి బహుధర్మ్మకావులయంద్దు
వరగిన మల్లాం(బ) వరసుపుత్రి
వ్యోమసాయకభూసుధాధా(మ)సంఖ్యం
గా త్తికమ శుద్ధశివతిథిం గాంతిసహితుం
డగుగదాధరదేవని మైతమాంబ
(స)ంధ్యదీపంబు లొగిం బెట్టె సాశ్వతముగ.

---

1. ఇందు తప్పు లున్నవి. పద్య మసంపూర్తిగా నున్నది.

కూర్మనాథునకు సద్గుణి మాపగాము
శాసనం డుపమ(న్యు)సన్మునివరేణ్య
గోత్రుం డేతమనాయకునకుం గండెమకునుం
దనయుండు వంశవర్ధనుండు ధర్మ
విదుండు రేవన ఒంబరవెల్లినాగ
బంద్దమున నిల్చి పుట్టెండు వం(ట్టి)[1] పొలము
దెలుపు మిగుల నఖణ్డప్రదీపమునకుం
దనరంగాం బెట్టె నాచంద్రతారకముగ.

29.

శ. స. ౧౧౩౩.

ఇది గుంటూరుజిల్లా గుంటూరుతాలూకాలోని ఇప్పటము గ్రామములోని మల్లేశ్వరస్వామియాలయము నెదుట నున్న యొకఱాతిమీఁద నున్నది- (A. R. 88 of 1917)

సీ. శ్రీశకరాజాభిశేకవత్సరములు
వురరామచంద్రభూపరిమితముగ
నమరంగ్గం బౌష్యమాసమున పంచ్చాదశిం
గమలాప్తదినమున విమలధర్మ
మతి న్రిపచారిత్ర నుతికెక్కు గండ్డభూ
పతిసుతుం డ్డౌదార్య్యమతిం దలంచి
సమ్మతుండై కోట ముమ్మడిదేవన
రేంద్రుండ్డు విభవసురేంద్రసద్రిశుం
డభిమతార్త్థధర్మవిభవశౌర్య్యోన్నతిం
దనరి వెలుంగ నిచ్చె మచుచరిత్రుం
డవని దేవతలికి భువి దాన మేర్పఱచం
దరణిరజనికరసుతారకముగ.

---

1. ఈశబ్దము రూపము సందేహాస్పదముగా నున్నది.

30.

శ. స. ౧౧౮౫.

ఇది పశ్చిమగోదావరీమండలములో ఏలూరుమసీములో నొకస్తంభముమీఁద చెక్కఁబడియున్నది- (South Indian Inscriptions Vol. V. No. 178)

క. సరసిపురి సస్వతంబై
శరవార్ధిశశాంకభూమిశంకెమెయి న్నిసు
స్థిరుండగు (వ)యపకామన.[1]

31.

శ. స. ౧౧౯౦.

ఇది పశ్చిమగోదావరీమండలములో ఏలూరుమసీములో నొకస్తంభముమీఁద చెక్కఁబడియున్నది- (South Indian Inscriptions Vol. V. No. 192)

సీ. శ్రీరమ్య మగుసరసీపురి సోమేశ్వ
రునకును విష్ణుదేవునకు భక్తి
యమరంగ్గ నిరుసంధ్యలయందు నెంతయు
వెలుగంగ ధారుణి వ(ల)యనాయం
డగు కేశవాధీశు నతివ శ్రీగు(ఁడు)పూండి
గోకర్ణదేవునకును ముదమునం
బ్రాసాద మెత్తించ్చి బహుధర్మ్మవులయంద్దు
వరగిన మల్లా(ంబ) వరసుపుత్రి
వ్యోమసాయకభూసుధాధా(మ)సంఖ్యం
గాత్తికము శుద్ధశివతిథిం గాంతిసహితుం
డగుగదాధరదేవని యైతమాంబ
(స)ంధ్యదీపంబు లోగిం బెట్టె సాశ్వతముగ.

---

1. ఇందు తప్పు లున్నవి. పద్య మసంపూర్తిగా నున్నది.

32.

శ. స. ౧౧౫౦.

ఇది పశ్చిమగోదావరీమండలములో ఏలూరుమసీదులో నొకస్తంభముమీఁద చెక్కఁబడియున్నది- (South Indian Inscriptions Vol. V. No. 193)

క. అంబరశరశివసంఖ్యం ద్రి
యంబకవ...లకు దయామతితో నై
తాంబ సరసీపుర...
దం బమరంగ సంధ్యదీప తతివెట్టె.

33.

శ. స. ౧౧౬౬.

ఇది గుంటూరుమండలము బాపట్లతాలూకా కొమ్మూరుగ్రామములో కాశీనాథేశ్వరస్వామిదేవాలయమునం దొకఱాతిమీఁద చెక్కఁబడియున్నది- (A.R. 826 of 1922)

సీ. శ్రీయుత మైన కొమ్మురియగస్తేశ[1]
విభునకు దీపంబు విస్తరిల్ల
నెసగుదీపావలి వసుధలో...ంచ
నగతీశ్వర[2]స్వామి(క)ర్తిఁతోడ
పురుషనిధానుండు సురరాజసద్రిశుండు
ముత్తియనాయంక్కు పౌత్రుండ...[3]
బలుం డరివీరుల భంజించి (పే)కొఁన్న
నాగినాయకుప్రియనందనుండు
అతులధర్మఁమూర్తిఁ యనుపమ...తకీర్తిఁ
కొండమాంబసుతుండు కో(కిఁ)తోడ

---

1. శ్రీయుత మగుకొమ్మురియగస్తీశ్వర(స్తేశ్వర)- అని యుండిన ఛందోభంగము కాకుండును.

2. అగతి అనునది అగస్తికి తద్భవరూపముగా వాడఁబడినది.

3. యతిభంగ మయినది.

ప్రోలినాయకుండు వోల్చు(గా) దీపగం
బంబు నిల్పె భువనిం(?) బ్ర(స్తుతి)ంప.

స్వస్తి శ్రీశకవర్షంబు(లు) ౧౧౬౬ నేంటి పౌష్యబహుళ ౯ ఆది
వారము నుత్తరాయణసంక్రాంతి నిమిత్త్యమునం- మొ.

34.

శ. స. ౧౧౭౭.

ఇది పడమటిగోదావరిజిల్లా నరసాపురముతాలూకా ఆచంటగ్రామములో రామే
శ్వరస్వామి యాలయము దక్షిణపుగోడలోఁ గట్టఁబడిన యొకఱాతిమీఁద చెక్కఁబడినది-
(A. R. 700 of 1926)

శకవర్షంబులు ౧౧౭౭ గు నేంటి ఉత్తరాయణసంక్రాన్తినిమి
త్తమున(ఆసంట్ల(శ్రీరా)మీశ్వర శ్రీమహాదేవరకు రాజెమరాజు ఎట్టి
లక్ష్మీరాజు వేంగీశ్వగుండు పినలక్ష్మీరాజు ...రును పెట్టిన అంఖండదీపము
నకు ... ...

క. ఇనశశిదిగ్గజతారక
వననిధికులశైలగగణవసుధాగ్నిసమీ
...కలయంత్తకాలము
వినుతంబై దీప్తి మిగిలి వెలుంగుచునుండును.

35.

శ. స. ౧౨౬౮. ?

ఈశాసనము కర్నూలుజిల్లా త్రిపురాంతకములోని త్రిపురాంతకేశ్వరదేవాలయము
లోని చీఁకటిమిద్దె తూరుపుగోడమీఁద చెక్కఁబడియున్నది- (A. R. 230 of 1905)

సీ. శ్రీశకరాజ్యాభిషేకవత్సరములు
జలనిధి(తర్కార్క్కక)సంఖ్యం బరగం

ప్రవిమల[1] (తరచిత్ర) భానువత్సరమ్మున[2]
వినుతకార్తికమాసవిమలపక్ష
కలితపంచాదశిం గమనియ్య(తర)సోమ
వాసరంబున బుధవర్ణనీయ
ల... ...సముల్లాసంబు దీపింప
రత్నజాంబూనదరచిత మైన
వైజయంతి కుమారాద్రివాసునకును
అంబ్బికానాథునకుం ద్రిపురాంతకునకు
భక్తిం బ్రణుతించ్చి యెత్తించ్చెం బరమపుణ్య
సోమభూవరుపో(తాంబ) సుస్తిరముగ.[3]

36.

శ. స. ౧౨౯౯.

ఈపద్యము శ్రీశైలములో మల్లికార్జునస్వామిదేవాలయములో నందిమండపమునకుఁ జేరియున్న మండపము కుడియెడమస్తంభములమీఁదఁ జెక్కఁబడినశాసనములోఁ జివరఁ గనఁబడుచున్నది- (A. R. 20 of 1915)

సీ. శ్రీపర్వతస్తలి చెలువగుశ్రీమల్లి
కార్జునస్వామిగేహాంగణమున
మహనియ్యమగు పీరమంటపం అనెకప్ల[4]
విలసితం బగుపుణ్యస్తలినొప్ప[5]

---

1. ప్రభవిమల- అని యుండవలెను.
2. వత్సరమున- అని యుండవలెను.
3. సుస్థిరముగ- అని యుండవలెను.
4. ఈశబ్ద మేదియో తెలియుటలేదు.
5. స్థలిని నొప్ప- అని యుండనోపు.

కట్టించి జగనొబ్బగండ్డన్న వేమభూ
విభుని...శ్వరధర్మవిభవకీర్తి
సకలదిక్కులు నిండి సాంద్రమై ఆచంద్ర
తారకః స్తితి నుర్వి తనర జేశె
శాంకరాగమమంత్రదీక్షావిభూతి
దంచితా[1]చారుం డగుచున్న పంచభిక్షుం
రామనసుతుండు నిర్మ...వంశుండు
మల్లనాఖ్యుండు శివభక్తిమార్గరతుండు.

37.

శ. స. ౧౩౪౫.

ఇది గోదావరీమండలము భీమవరముతాలూకా భీమవరగ్రామములో భీమేశ్వర స్వామిగుడి యెదుట నున్న మండపములో నొకస్తంభముమీఁద చెక్కఁబడి యున్నది-
(A. R. No. 460 of 1893)

సీ. ధరం జతుర్థాన్వయాభరణుఁడు దేవయ
తనయుండు దూలశింగనఘనుండు
శకవర్షములు బాణసాగరరా(మే)ంద్దు
వరసంఖ్య నగు క్రోధివత్సరమున
అరుదారంగాం గువరారామ[2]భీమేశ్వ
రునకు నొప్పార భూజనులు మెచ్చ
కళ్యాణచంద్రశేఖరమూర్తిం జేయించి
యెలమిం బుట్టెను శేను[3] నిలిచిపెట్టి
(త్రో)పుఘుంటయుం గంచ్చునదీపగంభ
మును సమర్పించ్చి గోవులం దనర నిచ్చి

---

1. అంచితా- అని యుండవలెను.
2. గుమారారామ- అని యర్థము.
3. సేను- అని యుండవలెను.

పట్టుచీరయుం బళ్ళెంబు భక్తి నొసగెం[1]
దనద్దు[2]ధర్మంబు లాచంద్రతారక(ము)గా.

38.

శ. స. ౧౪ ౨౨.

ఈపద్యము గుంటూరుజిల్లా బాపట్లతాలూకాలోని ఇడుపులపాడు గ్రామములోని చెన్నకేశ్వరస్వామిదేవాలయములో గరుడస్తంభముపై నాల్గువైపులను చెక్కఁబడియున్న యొకసంస్కృతశాసనమునం దిమిడియున్నది- (A. R. 802 of 1922)

వంశావళిపద్యము.

సీ. శ్రీయాజ్ఞవల్క్యప్రసిద్ధాన్వయమునందు
ముఖ్యుండు దామయ్య ముత్తతాత
గురుభరద్వాజసద్గోత్రోద్భవుం డైన
ధన్యుం డనంతయ్య తాతతాత
నిత్యసత్య......వి మానాఖ్యుం...
ముత్తనాయ... తండ్రితాత
భూరివైభవ...గబ్బుగాం డీతం డనంగం
దనరు కొండయమంత్రి తండ్రితండ్రి
మహిమతో దుష్టమంత్రిమానమర్దనుం డైన
ఘనుండు ముత్తయమంత్రి కన్నతండ్రి
పరమపాతివ్రత్యభాగ్యసంపన్నయగా
కమలాక్షి సింగాంబ కన్నతల్లి
అగ్రగణ్యులు కొండయామాత్యచంద్రుండు
రమ్యవైభవుండు శ్రీరంగవిభుండు

---

1. నొసంగెం- అని యుండవలెను.
2. దనదు- అని యుండవలెను.

తేజోబలారోగ్యధీసమగ్రుం డైన
నయశాలి తిమ్మయ్య నందనుండు
విభవాస్పదం బైన వినికొండతూపున
తనరు నిడుపులపాడు[1] శాసకంబు
జలజలోచనుండు కేశవదేవుండు ...
వేల్పువెలయ దిమ్మయ ప్రోలవిభుండు.[2]
(తక్కినది స్పష్టముగాఁ దెలియుట లేదు)

39.

శ. స. ౧౫౨౨.

ఇది గుంటూరుజిల్లా ఒంగోలుతాలూకాలోని ధగ్గవరముగ్రామములో సీతారామస్వామియాలయమున కెదుట నున్నయొకరాతిపైఁ జెక్కఁబడినది- (A.R. 841 of 1922)

సీసము. వివిధసేనలం(దూ)రి[3] పెద్దగుంపులు సేసి
(పదిరిగా)ల్చినయట్టిపాలెగాండ్ల
దుర్గాధిపులబిరుదులు రణావనిం గొట్టి
పట్టించుకొనిమెదుపాలెగాండ్ల
పూర్వార్ణవాబ్ధిపర్యంతమును దాడివెట్టిన
పడమటిగట్ల పాలెగాండ్ల
జలదుర్గగిరివనస్థలదుర్గభూముల
పట్టు గల్గినయట్టి పాలెగాండ్ల

---

1. నిడ్పులపాడు- అని యుండనోపు.
2. ఈపాద మిట్లుండవలయును-
జలజలోచనుండు కేశవదేవుం డిలువేల్పు
వెలయ దిమ్మయప్రోలవిభుండు.......
3. గూర్చి-అని యుండవలయునేమో ?

మహితఘుమఘుమ ముమడిమొ మానినాడ [1]
మాత్రమునం బశ్చిమాంబుధి మహికి మిగులం
బరువు వెట్టించ్చి మహామంను పాదుశహాత్ర
ధానవర్యుండు మొకలాసఖానవిభుండు.

ఇటువంటి మొకలాసఖానునింగారు అద్దంకిసీమలో ధర్మవరము నందు తనపేర మొకలాసఖానపుర మని పేట గట్టించి యీపేటకు కొంలు ఇచ్చిన వివరం.

40.

శ. స. ౧౬౮౯.

ఇది గంజాముమండలము శ్రీకాకుళముతాలూకా శ్రీకూర్మములో కూర్మేశ్వరస్వామియాలయము తిరుచుట్టుమండపములోని యిరువదిమూడవస్తంభము వాయవ్యమూల దక్షిణముఖముగా చెక్కంబడియున్నది. (South Indian Inscriptions Vol. V. No. 1203.)

స్వస్తి శ్రీ॥ శాలివాహనశకే గతాబ్దాః ౧౬౮౯ శాంగ్గా.

శ్లో. శ్రీమత్కూర్మపురే సమస్తభువనఖ్యాతే మహాయత్నతః
శ్రీరామం నిజలక్ష్మణేన సహితం కర్తుం మహావైభవాత్
శ్రీరామానుజలక్ష్మణస్య సుతనో భక్త్యా శు కూర్మాలయే
సర్వైశ్వర్యయుతే సమస్తశుభదే లోకైకనేత్రోత్సవే. ౧

శ్లో. శ్రీమద్భావ్యకులాబ్ధిసోమసుమహావేదాంతవర్య స్సదా
స్వాచార్యైకమనా స్సమస్తగుణయుక్ శ్రీమత్స్వభానా(ం)హ్వయే
వర్షే మాసిచ జ్యేష్ఠసంజ్ఞని నిజే చిత్రాఖ్యబుక్షే శుభే
శ్రీమత్సద్దశమీదినే శుభకరే వారేచ సోమస్యవై. ౨

శ్లో. సర్వోత్కృష్ట మపూర్వవస్తునిచయైః కృత్వా ప్రతిష్ఠాం శుభాం
తత్పూజాది మహోత్సవం సమతనో త్కీర్తిప్రవృద్ధ్యై సదా.

---

1. దీనియర్థము స్పష్టముగాలేదు.

శ్లో. పూర్వంమహారాష్ట్రజనైర్హృతో భూత్సౌమిత్రిరార్యాగ్రతఏవదుష్టైః
తదాప్రభృత్యేవ సరామదేవః మహోత్సవస్థోపి బభౌ న కర్హిచిత్.
విజ్ఞాతతద్వేదవిదాం వరిష్ఠో వేదాంతవర్య స్స్వకరో ప్రయత్నం
శ్రీలక్ష్మణస్యాపి కృతౌ శుభాయాం సమ స్తరాజన్యవరైరసాధ్యం. ౨
శ్రీశంకరాఖ్యంరథకారమాశుసమాంహ్వాయామాససురామతీర్థాత్
తేనైవ సర్వోత్తమశిల్పిసంవిదా సకారయామాస సులక్ష్మణాకృతిం. ౩
* రాయాచార్యకృతా నాదౌ శ్లోకాః లిఖితవా నహం
తతో మద్రచితాః పద్యాః లిఖితం చ్చాంధ్రభాషయా. ౧

శా. ఆది న్సాధ్వ ప్రఘుపతిని రామానుజు న్భూమిపుత్రి
న్నేది న్మోదంబున సితగిరి న్నిల్పినంత న్మహారాష్ట్రుల్ దా
సౌమిత్రిశరగొనిన న్మాఢిగావింప్ప భాష్యం
వేదాంత్తాచార్యులు మగిడి దా వేడ్కతో జేయుమంన్నః.[1] ౨

క. కాకుస్థవంశజానుజు । చేకొని హరిభక్తు లెల్ల సేవించుటకై
శ్రీకూర్మక్షేత్రంబ్బున। వాకలపుడిశంక్రరుండువరుసస్సృజించ్చెనూ. ౩

చ. అరయగ శాలివాహనశకాబ్దము లుర్వి పదారునూలఃపై
నిరవుగ నెన్బదేను గతియించిన వెన్క స్వభానునామవ
త్సరనిజశుక్రశుద్ధమున సాధకవహా దశమి న్మృగాంకవా
సరమున చిత్తయందు నతిసౌఖ్యత నల్పిరి పూజలక్ష్ములనూ. ౪

క. శ్రీకూర్మేశ్వరుసాక్షిగ। మాకిచ్చిన భూమికలదు మహి నెవరైనః
బూకరమున లేదనినను । చీకాదని నడుపవలయు క్షితిపతులైననూ.

క. తొలుతనురాయాచార్యులు। వెలయగశ్లోకములుచెప్పె వెనుకనుపద్యం
బ్బులు నే తెలుగున జెప్పితి।సలలితకవిజదివిరెం(ట్టి)జాడలనెంచ్చునూ.

గీ. పరగ నీరాతి పదమటిపలకయందు । పజితడబడిచెరిపియుపం క్తిమగిడి
చెక్కి నాడనుననునింద్ధసేయవలదు।కలవుచేతప్పులనిమదిదెలియవలయు.

---

1. మొదటిపద్యములో ఛందోదోషములు పెక్కు లున్నవి.

గీ. విగ్రహంబుచేసి వెలయంగ్గపద్యముల్ । జెప్పి స్తంభమునను చెక్కినాడ
యొప్పలుంన్న నుత్తము లగువారు[1] ।సంమ్మతించ్చవలె నసంహ్యాపడక.

జగద్గురవేనమః.

శ్రీ ఆదిస్నాక్వల్ రఘుపతిని రామానుజుణ్ భూమిపుత్రి
స్సైదిణ్ మోాదంబ్బున సితగిరిణ్ నిల్పివంత్రణ్ మహారాష్ట్రల్ దా
సామిత్రి శరగానిసన్ రూఢిగావింప్పభామ్యం.

తొలిపద్యంలో అక్షరసంధులు తెలియనివాకి(ఁ) తెలిసేటంను
కీమూడుచరణములు మల్లి పొల్లుఁలు విడచెక్కినాడను.

41.

శ. స. ౧౭౩౨.

ఇది గంజాముమండలము శ్రీకాకుళముతాలూకా శ్రీకూర్మములో కూర్మేశ్వర
స్వామియాలయము తిరుచుట్టుమండపములో నిరువదియాఱవస్తంభము నుత్తరపువైపున
చెక్కఁబడియున్నది. (South Indian Inscriptions Vol. V. No. 1212.)

సీ. శాలివాహనశకశరదంబులును వేయే
ణ్నూటత్రిదశకం బెలము[2] రెండు
వరప్రమోదూతసంహ్వాత్సర[3]వై శాఖ
శుక్లతదియు మరియు భాను
వారము మృగశిర(వ)నరినక్షత్రంబు
రాశి మేషంబున రంమ్యముగను
శ్రీకూర్మనయక[4] శ్రీపాదస(న్ని)ధి
దనర చామతిఁ సీతయకు వేద్య

---

1. ఈపాదములో నొకగణము పోయినది, మొత్తముమీఁద నీకవిత్వము తప్పులతడక.
2. చెలిమి-అని యుండనోపు.
3. సంవ్వాత్సర- అని యుండనోపు.
4. నాయక- అని యుండవలయు.

సుందరాపురవృత్తిఁ ముందుగా ధనంబు[1]
కోరి తా ఇచ్చి ధీయుడ వని
మాతృగోత్రోద్భవ మండ్డలతంమ్మన్న
అరయంగ నిత్యపంచామృతంబు
శుభగుండై మిగుల భూసురవ(రు)ల్ బొగడంగ
నభిషేక మొనరించె భక్తితోడి
అరయ సహస్రనామచర్చన చామరం
బును కంకణమును మరి ఘనసురంతియు...
(యో?)గశేవల షోడశోపచారసమేత
మైన పూజలు సల్పె మాన్యు డగుచు
ఆచంద్రతారార్కఁ మవనియొందున పుత్ర
పౌత్రాభివృద్ధియై ప్రబలియుడు
యెనుచు విజ్ఞానశాస్త్రింబు నెలమి
చదివినభూసురేంద్రులు ఈరీతి సంస్తుతింప్ప
విని కృతార్థుఁడ నైని నన్వేడుకలరా(ర)
ధర్మమిది యెని వినుతించె ధాత దివిని.
స్వదత్తాద్విగుణం పుణ్యం పరదత్తానుపాలనం.

42.

శ. స. ౧౭౩(౨)

ఇది గంజాముమండలము, శ్రీకాకుళముతాలూకా శ్రీకూర్మములో కూర్మేశ్వరస్వామి యాలయము తిరుచుట్టు మండపములోని యిరువదిరెండవ స్తంభము నుత్తర పువైపునచెక్కఁబడియున్నది. (South Indian Inscriptions Vol. V. No. 1202)

శ్రీ.

సీ. శాలివాహనశక సంవ్వత్సరములు వె
య్యేడు నూటాముప(దా)రు వెళ[2]

---

1. ఈయుత్తరభాగములో ఛందస్సు తప్పినది 2 ప్రమోదూతసంవత్సరము ౧౭౩౨ వ శకసంవత్సరమునకు సరిపోవును.

గను ప్రిమోదూత[1]హాయనవై శాఖ[2]
శుద్ధ తృతీయార్క- శుభదినమున
ముగశీర్ష[3]నక్షత్ర మేషలగ్నమునందు
శ్రీకర్త్రనాయక శ్రీపదవులు
సంతతంబును బూజ జరిగించు మనుచు చా
మర్ల సీతారామమహీసురునకు
ముత్యగోత్రభవుడు మాధల తమ్మన్న[4]
సుందరపురవృత్తి[5]సూర్యసోము
లెంతగాలముండు రంతపర్య(౧)తము
నాత్మ పుణ్యకీర్తు లలర నొసగె.

43.

శ. స.

ఇది గుంటూరుమండలము సత్తెనపల్లితాలూకా, వేలుపూరుగ్రామములో రామలింగేశ్వరస్వామి యాలయముదగ్గఱ బడియున్న యొక చిరికిపోయిన ఱాతిమీఁద చెక్కఁబడియున్నది. (A. R. 588 of 1925.)

సీ. ......౦చ్చిప్రభనొప్పిపెగ్గ......
నిర్మలభూరి కీర్తి.. ......
యాత్రయ...పవిత్రుండు ప్రేకటి
పురవల్లభుండు గుణాకరుండు ఘనుండు

---

1. ప్రమోదూత- అని యుండవలెను.

2 గణభంగ మయినది.

3. మృగశీర్ష- అని యుండవలయును.

4. గోత్రముపేరు మత్య లేక మత్స్య అని గాని పురుషునిపేరు ముందల తమ్మన్న అనిగాని యుండవలెను. పైశాసనములో మాత్సగోత్రోద్భవ మండ్డలతంమ్మన్న- అనియున్నది.

(5) వృత్తి- అని యుండవలెను.

దనకులస్వామి నుద్ధతరాజగజరాజ
మృగరాజవరు జగమెచ్చుగణ్డ
భూపాలు నబ్బాంబికాపుత్రు దన్నడ
కేతవల్లభు జగద్గీతకీర్తిం
బ్రీతి(ం) గొలిచి తనసునీతివాచాలతం
గాం(గ) ఖడ్గములం బ్రగల్భతంని
యోగయో(గు)ండై సమున్నతసంపదలు
దాల్చినెగడె బుధులు దన్నుం బొగడ. ౧.

మ. వృ. అనిశంబు(ఁ) దనబుద్ధిపేర్మిఁం బతిం దంత్రావాప్తిం...ం(ట్టి)ం
చ్చుచుం
దనవిక్రాంతి నరాతివర్గము(భు)జాదర్పంబు భంజించుచుం
దనదాక్షిణ్యవిశేషతను బుధుల మిత్రశ్రేణి రక్షించుచుం
ద్దనరెం గేతధరాతలేశు శచీగోత్రంసుండు ప్రోలం డిలను. ౨.

44.

శ. స.

ఇది చెన్నపురము సమీపమున, పల్లవరము దగ్గఱ నున్న ప్రాంతపల్లవరములో నొకనూతియొద్ద నొకఱాతిమీఁద చెక్కఁబడియున్నది. (A. R. 55 of 1909.)

సీ. కసిమియ్యసాహేబు ఖన[1]కీర్తి రంజిల్ల
పేకుహాస్సనకు[2] చెల్వ మమర
పల్లావరంబున ప్రఖ్యాత మైనట్టి
పేట గావించెను పేర్మితోడ

---

1. ఘన–అని యుండనోపు.

2. హాస్సనకు– ,,

జగదేకవిఖ్యాతి జనపతు లెన్నంగ్గా[1]
సంత సాగించెరు శాశ్వతముగ
సకలజనాధార సరణియై దనరంగ్గ
భావిలు కల్పించెను[2] ప్రౌఢిమెరయ
సైదిభురాహేము సాహెబుపేట
విభురాము భాగని వెలయజేశె
గంగ్గాపథంబ్బున గంభీర మైనట్టి
చావళ్లు గట్టించ్చె (సాస్వ)తముగ
అనుచు వ్రజీలు (ము)న్నీలు అభినుతింప్ప
వెలసితివి ధరలోన వినుతికెక్క
శేఖు అలావద్దిను[3] గభాణబ్ధి (శ్రే)కరముగ[4]
శేఖు మునామియ్యా నృపాలశేఖరముంగా.[5] ౧

45.

శ. స.

ఇది గుంటూరుజిల్లా గుంటూరుతాలూకా మందడముగ్రామములో మల్లికార్జునస్వామియాలయములోని అమ్మవారిగర్భగృహము గోడమీద నున్నది. (A. R. 104 of 1017).

ఉ. (మొదటఁ గొంతభాగము పోయినది)
సూరమాంబికకు మిక్కిలి పుణ్యం(ము)దారకీర్తిఁల

---

1. లెన్నగ్గ- యుండనోపు.
2. భావులుకల్పించె- యుండనోపు.
3. గణము తప్పినది.
4. శితకరుండ- అని యుండనోపు.
5. ఈపాదము షేకు మునమియ్యా నరపాలశేఖరుండ అని యుండనోపు.